

Reactie MBO Raad op internetconsultatie wetswijziging doorlopende leerroutes (DLL) vmbo-mbo

Algemeen

Het mbo zit er constructief maar ook kritisch in. Naast het positieve feit dat de wet jongeren kansen wil bieden, zijn er ook opletpunten die voor het mbo-onderwijs van belang zijn.

- ✓ MBO Raad is van mening dat het goed is dat de wet DLL vmbo-mbo mogelijkheden biedt om bestaande initiatieven blijvend te kunnen faciliteren. Zo wordt het mogelijk om met één docententeam het onderwijsprogramma te verzorgen, geldt er één studieduur en onderwijstijd voor de gehele doorlopende leerroute en mogen jongeren in een doorlopende leerroute het vmbo-examen in de eerste drie jaren van de doorlopende leerroute afleggen.
Dit mag echter niet leiden tot de verplichting om één keursmodel van doorlopende leerlijnen te realiseren. En niet leiden tot verplichting in alle regio's dit model ook aldus in te richten. Dat pakt negatief uit voor bestaande initiatieven die volgens een ander inrichting succesvol zijn. Daar is de MBO Raad zeer kritisch op.
- ✓ Tevens moet helder zijn dat voor de grote meerderheid van leerlingen/studenten de reguliere overstap van vmbo naar mbo de beste is en blijft.
- ✓ De doelen die, met name in de memorie van toelichting, worden omschreven zijn te breed geformuleerd en tevens worden andere doelen vanuit andere beleidsambities hier in verbonden. Daarmee worden verwachtingen gewekt die niet gehaald zullen worden. Bijvoorbeeld: een DLL vmbo-mbo kan zinvol zijn voor het tegengaan van overlap in opleidingen en het tegengaan van vsv (zomerlek). Echter, het is zeer de vraag of deze wetswijziging in zichzelf ervoor zal zorgen dat de doorstroom naar het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt meer optimaal zal verlopen, jongeren het beste uit zichzelf halen of een startkwalificatie halen. Daarvoor zijn andere zaken van belang dan alleen het vormgeven van een DLL vmbo-mbo.
- ✓ "Vroege" leerlingen zijn volgens bovenstaande interpretatie soms al op jonge leeftijd met hun opleiding klaar, dat kan al op 16-jarige leeftijd zijn. Dit leidt tot praktische bezwaren bij instroom op beroepen op de arbeidsmarkt (arbeidstijdenwet). Ook is er een probleem met de leerplichtwet.
- ✓ Verder heeft de MBO Raad vragen over de verantwoordelijkheidsverdeling, de uitwerking van de terugvaloptie en de scope van de evaluatie (die straks over het verkeerde kan gaan, namelijk het aantal doorlopende leerroutes en de spreiding in elke regio).

Daarnaast hebben we specifieke opmerkingen op de volgende onderwerpen:

✓ **Inschrijving**

In het wetsvoorstel wordt er met harde datums gewerkt ten aanzien van de inschrijvingen (en dus ook de bekostiging). Wat dit precies gaat inhouden in de praktijk is niet goed in te schatten. Er wordt nu gesteld dat jongeren voor twee jaar tijdens de doorlopende leerroute zijn ingeschreven bij de vo-school. Daarna volgt inschrijving bij de mbo-school, ongeacht het programma dat tussen 2 tot 6 jaar wordt uitgevoerd. Bij korte (of verkorte) trajecten kan dit voor het mbo ongewenst uitvallen doordat er wel inzet wordt gepleegd maar geen (diploma) bekostiging is voorzien. De vraag is dus of een mbo-school bij een 2-jarig programma de kosten voor het mbo-onderwijs kan verrekenen nu er in het geheel geen sprake is van een mbo-inschrijving. Tevens is het de vraag of dit juridisch op deze manier kan en mag.

✓ **Bekostiging**

Scholen (vo en mbo) moeten met elkaar afspraken maken over de bekostiging. Het dient dan te gaan over de integrale rijksbijdrage van leerlingen. Niet alleen de 'kale' lumpsum maar ook de additionele vergoedingen (zoals bijvoorbeeld passend onderwijs) en huisvestingskosten. Dit is niet aan de voorkant geregeld. De wetgever zal hiervoor ruimte moeten bieden. Ook het verrekenen van deze kosten tussen vo en mbo (zonder gedoe met de Inspectie over rechtmatigheid) is een punt van zorg.

✓ **Bevoegdheden**

Het mbo kent brede bevoegdheden. In het vo is bevoegdheid van toepassing voor specifieke vakken. Betekent dit dat de mbo-docent (die zij-instromer is) onder toezicht van een 'bevoegd' vo-docent zijn of haar werk mag doen? Dat is een ongewenste situatie. Er zal minimaal geregeld moeten worden dat de docent die bekwaam wordt geacht om onderwijs te verzorgen in het mbo dan ook het onderwijsprogramma in het vmbo-deel mag verzorgen.

Voorstel is dat het onderwijs binnen de DLL vmbo-mbo voor wat betreft personeelsinzet, georganiseerd zal moeten worden op eenzelfde wijze zoals nu in het mbo gebeurt: het team is verantwoordelijk en maakt gezamenlijk afspraken over invulling van het onderwijs en de verdeling van de taken.

✓ **Examinering en diplomering**

Het wetsvoorstel laat ruimte voor scholen (vo en mbo) om DLL vmbo-mbo in te richten. De grote uitdaging is om scholen in de regio op deze manier te laten samenwerken. Niet alle vo-scholen in een regio zitten op één lijn, evenmin als mbo-scholen in de regio als vanzelfsprekend met elkaar samenwerken. Op welke manier organiseren scholen in de regio de samenwerking rondom examinering en diplomering, zodat de kwaliteit van het onderwijs en het diploma gegarandeerd zijn?

✓ **Aanbod van mbo-opleidingen**

De organiseerbaarheid van het mbo-onderwijs is een ander punt van zorg. Door de uitrol van DLL vmbo-mbo zullen er minder studenten in de reguliere niveau 2 opleidingen bij mbo-scholen zijn ingeschreven. De verschuiving van het aantal studenten naar een doorlopende leerroute, kan impact hebben op het reguliere mbo-opleidingsaanbod en een verschraling tot gevolg kan hebben, vaak ten nadele van technische en meer specialistische beroepsopleidingen.

We verwachten ook dat deze verschuiving consequenties zal hebben voor het continueren van een aantal BBL-opleidingen ten opzichte van BOL-opleidingen. We gaan ervan uit dat de DLL vmbo-mbo vooral in BOL-vorm worden vormgegeven.

Daarnaast dienen de eisen voor macrodoelmatigheid voor reguliere mbo-opleidingen ook gelden voor deze doorlopende leerroutes. Daarin lijkt nu niet te zijn voorzien.